

24.3.2016

9/090/16

Oikeusministeriö
Kriminaalipoliittinen osasto

Viite lausuntopyyntöne 19.2.2016 (OM 1/61/2014)

Oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto on pyytänyt aluekeskukselta lausuntoa tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja tutkintavankeuden järjestämistä pohtineen työryhmän mietinnöstä.

Aluekeskus on varannut alueen yksiköille tilaisuuden lausua asiassa. Yksiköt eivät ole käyttäneet niille varattua tilaisuutta.

Aluekeskus toteaa mietinnön johdosta seuraavaa.

Yleistä

Työryhmän mietinnössä on ansiokkaasti pohdittu tutkintavankeuden vaihtoehtoja. Aluekeskus suhtautuu esitettyihin tutkintavankeuden vaihtoehtoihin myönteisesti. Tuomioistuinten tulisi jatkossa käyttää näitä vaihtoehtoja tehokkaasti, jotta tutkintavankiloissa olevien tutkintavankien määrä ei kasvaisi samalla tutkintavankeuslakiin tehtävän tutkintavankien säilyttämistä poliisivankilassa koskevan muutoksen myötä liian suureksi.

Tutkintavankeusaresti ja poikkeuslupa

Ehdotetun pakkokeinolain 2 luvun 12 i §:n mukaan vankilan johtaja, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai työjärjestyksessä määrätty, heidän sijaisenaan toimiva virkamies voi perustellusta syystä myöntää luvan yksittäistapauksessa poikkeamiseen tutkinta-arestia koskevassa ratkaisussa asetetusta velvollisuudesta tai määräyksestä.

Matkustuskieltoa koskevassa 5 luvun 6 §:ssä on puolestaan säännös siitä, että pidättämiseen oikeutettu virkamies saa perustellusta syystä tutkinnanjohtajaa kuultuaan myöntää luvan yksittäistapauksessa vähäiseen poikkeamiseen tehostettua matkustuskieltoa koskevassa päätöksessä asetetusta velvollisuudesta.

Edellä mainitun 5 luvun 6 §:n mukaan matkustuskieltoon oikeutettu voi viimeksi mainitun säännöksen mukaan saattaa poikkeuslupan myöntämistä koskevan asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos pidättämiseen oikeutettu virkamies kieltäytyy myöntämästä lupaa. Tämä säännös on ollut jo aiemmin voimassa. Säännöstä pitänee tulkita siten, että se koskee myös tehostettua matkustuskieltoa.

Postiosoite
PL 6
00581 Helsinki

Käyntiosoite
Ristikkokatu 6 A
00580 Helsinki

Puhelin
029 56 81100

Faksi
029 56 81119

Sähköpostiosoite
alke.esra@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi

24.3.2016

9/090/16

Perusteluissa on viitattu siihen, että tutkinta-arestin poikkeuslupaa koskeva ehdotettu säännös vastaisi valvotusta koevapaudesta annetun lain 21 §:ää ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 23 §:ää. Perusteluissa olisi hyvä olla maininta siitä, miksi tutkinta-arestin poikkeamisesta tehtyä kielteistä päätöstä ei ole mahdollista saattaa samalla tavalla tuomioistuimen harkittavaksi kuin matkustuskieltoa koskevaa poikkeuslupaa koskevaa päätöstä. Ehkä voisi olla myös aiheellista pohtia, pitäisikö tutkinta-arestissa olevalla olla mahdollisuus vaatia oikaisua vankilan johtajan taikka yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan poikkeamisasiassa tekemään päätökseen, samoin kuin 12 j §:ssä mainitun varoituksen osalta. Vangilla on mahdollisuus vaatia oikaisua koevapauden rangaistusajan suunnitelmasta tilapäistä poikkeamista koskevasta päätöksestä ja niin yhdyskuntaseuraamuslaissa kuin valvottua koevapautta koskevassa laissa on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus varoituksesta.

Aluekeskus pitää hyvänä sitä, että poikkeuslupaa koskevassa säännöksessä ei ole tarkemmin määriteltä, miten määräytyy se vankila taikka yhdyskuntaseuraamustoimisto, jonka johtaja tekee poikkeamista koskevan päätöksen.

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

Tutkintavankeuslain 3 luvun 8 §:ään ehdotetaan muutosta, jonka mukaan tutkintavanki voitaisiin siirtää matka-aikoiheen korkeintaan 12 tunniksi poliisin ylläpitämään säilytystilaan kuultavaksi siitä rikoksesta, josta hänet on vangittu. Aluekeskuksen havaintojen mukaan tälle mahdollisuudelle on joissain tapauksissa tarvetta, jotta kesken jäänyt esitutkinta voidaan saattaa loppuun.

Läsnäolosta muussa viranomaisessa päättävälle rikosseuraamuslaitoksen virkamiehille on ollut osin epäselvää, missä tilanteessa tutkintavanki voidaan siirtää poliisin säilytystiloihin rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen päätöksellä ja milloin tuomioistuin päättää asiasta. Hallituksen esityksen (HE 45/2014) toteamus siitä, että pykälää ei sovelleta tutkintavangin siirtämiseen poliisin säilytystilaan sillä perusteella, että tutkintavankia kuulusteltaisiin sen rikoksen johdosta, josta hän on vangittuna, on jo muuttanut käytäntöjä. Nyt ehdotettu säännös selkeyttää edelleen pykälän tulkintaa.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen
aluejohtaja

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen
lakimies

Katri Järvinen

Heli Tamminen

Postiosoite
PL 6
00581 Helsinki

Käyntiosoite
Ristikkokatu 6 A
00580 Helsinki

Puhelin
029 56 81100

Faksi
029 56 81119

Sähköpostiosoite
alke.esra@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi